

Mistä on hyvät taulukot tehty?

Marko Merikukka
OYS Tutkimuspalvelut

Tieteellisillä lehdillä on usein omat ohjeensa taulukkojen tekoon. Näitä ohjeita tulee noudattaa.

Muutoin voi noudattaa seuraavia yleisiä ohjeita.

Taulukkojen rakenteellisia ominaisuuksia

Viivat

- Vältä pystyviivoja, usein vaakaviivat riittävät
- Joskus kannattaa jättää välejä viivojen väliin, jolloin esim. sarakkeet erottuvat paremmin toisistaan (kts. esim. 1)

Tasaus

- Teksti tasataan vasempaan laitaan soluissa
- Numerot tasataan oikeaan laitaan soluissa

Selkeys

- Voit käyttää väliotsikoita (ja taustavärjäystä) selkeyttämään taulukkoa (kts. esim. 2)
- Samoin sisennystä ja luettelomerkkejä

Numerot ja luvut

- Tuhannet erotellaan sadoista englanniksi pilkulla esim. 7,400, suomessa välilyönnillä 7 400
- Samoin miljoonat tuhansista 1,000,000 / 1 000 000
- Ovatko kaikki desimaalit tarpeellisia, yleensä yksi tai kaksi riittää (muista pyöristyssäännöt)
- Desimaalierotin englannissa piste, suomessa pilkku

Taulukkojen sisällöllisiä ominaisuuksia

Otsikot

- Taulukon otsikko tulee taulukon päälle (vrt. kuvat ja kuviot, joiden otsikko tulee alapuolelle)
- Taulukon otsikon tulee toimia itsenäisesti ilman leipätekstin tukea
 - Kuvaava otsikko kertoo mitä, missä ja milloin. Mahdolliset n-määrät mukaan
- Otsikoi kaikki rivi- ja sarakemuuttajat. Ilmoita myös mittayksiköt
- Rivi- ja sarakeotsikot tulee olla sisältöä kuvaavia
- Väiliriviotsikot auttavat usein hahmottamaan

Lyhenteet

- Kaikki lyhenteet avattava, useimmiten myös itsestään selvät

Luettavuus

- Nopein tapa lukea artikkeli on lukea otsikko, tiivistelmä, graafit ja taulukot
 - taulukkojen selkeyteen ja luettavuuteen kannattaa panostaa
- On helpompi verrata vierekkäisiä lukuja kuin allekkain olevia

Taulukkojen tilastollisia ominaisuuksia

- Osuuksien nimittäjät esitettävä
 - Osuus = osoittaja / nimittäjä x 100
 - Esim. 40 % = $2/5 * 100$, missä 5 on nimittäjä
 - Ilmoitettaessa osuus ja nimittäjä, osoittaja eli absoluuttinen määrä on laskettavissa (esimerkissä absoluuttinen määrä on $0,40 * 5 = 2$)
- Ryhmäkoot esitettävä
- Vertailtavat asiat ovat lähekkäin
 - Vierekkäinen vertailu helpompaa kuin allekkainen

Esimerkki 1

Table 1. Distributions of disability pension groups and childhood determinants in both study population, in the full 1987 cohort and among those who had received mental health care in Finland in 2003–2012.

Determinant	The full 1987 cohort		The mental health care population	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
	58,739		9,599	
Disability pension group				
Group 1: Mental and behavioural disorders (F00–F99) ^{a,b}	837	100.0	805	100.0
Group 2: Schizophrenia disorders (F20–F29) ^{a,b,c}	229	27.4	228	28.3
Group 3: Depressive and anxiety disorders (F30–F48) ^{a,b,c}	388	46.4	365	45.3
Group 4: Other mental and behavioural disorders (F00–F19, F50–F69, F80–F99) ^{a,b,c}	89	10.6	82	10.2
Organic mental disorders (F00–F09)	1	0.1	1	0.1
Mental and behavioural disorders due to psychoactive substance use (F10–F19)	0	0.0	0	0.0
Behavioural syndromes associated with physiological disturbances and physical factors (F50–F59)	16	1.9	16	2.0
Disorders of adult personality and behavioural (F60–F69)	10	1.2	8	1.0
Disorders of psychological development (F80–F89)	54	6.5	27	3.4
Behavioural and emotional disorders + unspecified mental disorder (F90–F99)	8	1.0	6	0.7
Group 5: Several psychiatric diagnoses ^{a,b}	131	15.7	130	16.1
Sex				
Male ^d	30,002	51.1	4,371	45.5
Female	28,737	48.9	5,228	54.5

^aWith or without somatic diagnoses.

^bChildren with intellectual disabilities (F70–F79) excluded.

^cChildren are allocated to one disability pension group only.

^dReference category in logistic regression analyses.

^eChild under age 16.

^fInpatient or outpatient.

Esimerkki 2

Järjestelmä/tietokanta	Tyyppi	Näytön asteikko	Mahdolliset muut arvioitavat osa-alueet vaikuttavuuden lisäksi
Näytön luokittelun standardijärjestelmät			
GRADE – Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation	Erityisesti lääketieteen alalla käytetty näytön asteen luokittelujärjestelmä systemaattisille katsauksille	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korkea ▪ Keskinkertainen ▪ Alhainen ▪ Hyvin alhainen 	
Society for Prevention Research, Standards of Evidence (SPR)	Standardit ennaltaehkäisevien menetelmien arviointiin	Ei asteikkoa	Vaikutus Levitys
Tietokannat, jotka sisältävät luokiteltuja psykososiaalisia menetelmiä			
Blueprints for Healthy Youth Development	Yhdysvaltalainen tietokanta lapsille ja lapsiperheille suunnatuille menetelmille	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Malliohjelma + ▪ Malliohjelma ▪ Lupaava ohjelma 	Menetelmän spesifiys Tutkimuksen laatu Implementointi Riippumaton tutkimusryhmä

Käytännön vinkkejä taulukkojen tekemiseen

- Täyttyykö taulukon tarpeellisuusidea? Eli onko taulukossa vähintään kaksi riviä ja saraketta? Jos vain yksi, niin tiedon voi tiivistää esim. ranskalaisilla viivoilla
- Mieti mikä on taulukon pääviesti, jonka haluat välittää lukijalle
 - Tukeeko taulukon asettelu pääviestin esiin nousemista?
- Taulukkoon kootaan enemmän tietoa kuin mitä tekstiin nostetaan
 - Tekstissä vain olennaisin
- Runsaasti tekstiä sisältävät taulukot (useita lauseita soluissa) kannattaa asettaa vaakaan
- Suosi Exceliä taulukkoja tehdessä Wordin sijasta jos mahdollista
 - Taulukko on mahdollista siirtää Wordiin taulukkona tai kuviona

Tärkeimmät lähteet

- Koponen, J., Hildén, J. & Vapaasalo, T. (2016). *Tieto näkyväksi. Informaatiomuotoilun perusteet*. Bookwell Oy.
- Petrie, A. & Sabin, C. (2020). *Medical Statistics at Glance*. Presenting results, s. 111–112. Wiley Blackwell.